

Список використаних джерел:

1. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, що затверджено указом Президента України від 16.01.2013 р. № 20/2013 «Про Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/content/law.html>
2. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=735062
3. CTIF International Association of Fire and Rescue Services 2015 – Report № .20 – Режим доступу: <https://www.ctif.org/>

Комарівська Н.М.

аспірант,

*Львівський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України*

АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ХОЛДИНГОВОГО ТИПУ В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Невизначеність та зміни в економіці і аграрній галузі України сприяли зміні в організаційно-правовій структурі сільськогосподарських підприємств, надавши умови утворення новому сільськогосподарському виробництву та регулювання ним. Скористались можливістю аграрні холдинги які нарощують земельні банки, інвестують виробництво, збільшують виробництво продукції для внутрішнього та зовнішнього ринків.

Проблемам виникнення та функціонування аграрних холдингів у процесі економічного розвитку в аграрному бізнесі присв'ячені наукові дослідження В. Андрійчука, О. Єранкіна, О. Мороза, Т. Осташко, П. Саблука. Дослідження даної тематики здійснили зарубіжні науковці С. Губанова, С. Корнеєва, О. Матицина, Є. Серова, І. Ушачова.

В основі появи і масового поширення холдингів у національній економіці, їхньої інтернаціоналізації лежить фундаментальні економічні закони. Дослідження представників школи інституціоналізму, зокрема Р.Коуза, свідчать, що мотиви організації сільськогосподарського виробництва несільськогосподарськими компаніями лежать не у виробничій сфері, а в сфері недосконалості ринку й особливо цінового механізму. Тобто за певних ринкових умов диференціювати бізнес і виробляти сировину стає вигідніше, ніж її купувати або, іншими словами, – діє принцип доцільності інтерналізації витрат порівняно з використанням ринку для трансакцій. Останнє є однією з головних економічних передумов розвитку вертикальної агропромислової інтеграції [1].

Розпочата реформа в сільському господарстві яка продовжується й досі, окреслена переходом підприємств від державної до приватної власності. Аналізуючи історію створення аграрних холдингів, певна частина підприємств розпочала свою роботу з реорганізації промислових та переробних підприємств

(приклад, ПАТ «Миронівський хлібопродукт» з АТЗТ «Миронівський хлібопродукт»), ряд інших підприємств накопичили власний капітал проводячи інші види діяльності (НВФ «Сінтал'Д» ТОВ, здійснює виробництво та є дистриб'ютором з металу). Підприємства (ТОВ «Група компаній «Мрія-Агро», ПрАТ «Сільськогосподарська виробнича фірма «Агротон» розпочали діяльність з виробництва власної сільськогосподарської продукції).

Велику кількість аграрних холдингів було створено до 2007 року у процесі приватизації, одночасно накопичивши свій капітал в недотичних галузях економіки. Як приклад, ТОВ «Нафком» здійснює обробку неметалевих відходів; ПАТ «Шахта ім. О.Ф. Засядька» проводить видобуток вугілля; ТОВ «Аграрний холдинг «Авангард» – надання комерційних послуг; Представництво «Ен-сі-ейч Едвайзорс» – вивчає суспільну думку та досліджує кон'єктуру ринку; ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» здійснює виробництво чавуну, сталі та інших металів; ПрАТ «Український промислово-інвестиційний концерн» – надає послуги по здачі в оренду власної нерухомості.

Одним із чинників, що вплинуло на створення холдингових структур є інтеграція одного спільного процесу виробництва починаючи з досліджень, виробництва сировини та завершуючи реалізацією продукції на вигідних умовах. При створенні вертикально-інтегрованих структур переслідується мета не лише у налагодженні зв'язків між учасниками процесу, відмова від посередницьких структур, одночасний процес у зменшенні матеріальних витрат та збільшення доходів, а й забезпечення стабільності фінансових елементів, та наявність податкового та інвестиційного клімату.

Рівень самостійності та незалежності підприємств, що входять в склад аграрно-холдингової структури, має певне значення. Незалежність має певні переваги: у випадку якщо виникають проблеми хоча б у однієї компанії – материнська компанія несе відповідальність та прямі витрати, інші учасники процесу страждають у меншій мірі. До того ж, кожна компанія володіє пакетом акцій та зацікавлена у своєму розвитку. Головна компанія вивчає та займається питаннями стратегії, не займаючись поточною діяльністю і делегує дочірнім підприємствам функції та повноваження у прийнятті рішень, щодо поточних проблем.

Холдинг дозволяє об'єднати, на перший погляд, неосяжне, що стає головним гарантом успіху в країні, де займатися чимось одним більш ніж ризиковано (у той час, як холдингова структура забезпечує наявність багатьох центрів прибутку; дозволяє оцінювати внесок окремих структурних підрозділів і видів діяльності в загальний фінансовий результат; сприяє професійному росту менеджерів; здатна оптимально пристосовуватися до змін зовнішнього середовища; дозволяє вищому керівництву компаній переключитися від вирішення поточних проблем на розробку стратегії; забезпечує швидке впровадження нових ідей – як технологічних, так і маркетингових, відбирає й виховує підприємців серед широкого кола співробітників; дозволяє найбільш оптимально керувати витратами підприємства; за необхідності відносно просто

може бути зроблене закриття або ліквідація одного з підрозділів чи видів діяльності) [2, с. 45].

Форма організації діяльності аграрного холдингу має певні особливості щодо ефективності своєї діяльності: ефективність забезпечує концентрацію ресурсів та оптимізацію економічних взаємовідносин між виробниками сировини та переробниками, що створює об'єктивні умови для підвищення рівня ефективності функціонування таких структур; через неможливість аграрними холдингами довготерміново використовувати земельні ділянки спричиняє відмову капіталовкладення у сільськогосподарські угіддя. На 2009 рік структура договорів оренди слідує: на термін 1-3 роки (460,9 тис. договорів – 10%), на термін 4-5 років (2258,9 тис. договорів – 48,9%), на термін 6-10 років – (1414,1 тис. договорів-30,6%) [3]. В даному випадку холдингові структури не виявляють інтерес до довгострокових інвестицій у розвиток інфраструктури села, навіть у випадку, що ці інвестиції сприятимуть ефективності сільськогосподарського виробництва. Відсутність гарантій у вигляді користування земельними наділами, що являється для підприємства основним засобом виробництва.

Згідно чинного законодавства держава встановила 3% орендної плати від нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь. Від 3% до 5% орендної плати сплачує компанія «Астарт-Київ» своїм орендодавцям. Одним із факторів який впливає на відсоток орендної плати є конкуренція між аграрними холдингами за найкращі наділи сільськогосподарських земель. Наявність конкуренції на ринку землі спричиняє ріст орендних платежів до 5-6% і навіть 8%. Проте діяльність та розвиток аграрних холдингів сприяє покращенню матеріального стану власників земельних ділянок та паїв, а особливо пенсіонерів, частка яких у загальній кількості перевищує 50%. Якщо у сільськогосподарських підприємствах існує заборгованість із заробітної плати, то у компаніях які входять у структуру аграрних холдингів відсутня заборгованість із заробітної та орендної плати. Як приклад, сума орендної плати яку за рік виплачує «UkrLandfarming», складає 150 млн грн [4, с. 31-32].

Діяльність аграрних холдингів в Україні охарактеризовано посиленням процесу капіталізації, розуміють це – як процес перетворення однієї частини отриманого прибутку у додатковий капітал. Рівень капіталізації холдингу в умовах сьогодення є результатом функціонування даних структур на міжнародних фондових біржах.

Податкове законодавство функціонує таким чином, що надає можливість аграрним холдингам зменшити сплату податкових зобов'язань до місцевих бюджетів та акумулювати капітал у центральних офісах, адже здійснюючи свою діяльність на території України, юридично більшість з них зареєстровані в офшорній зоні.

Діяльність агрохолдингів слід оцінювати як об'єктивну вимогу ринку та все ж діяльність даних структур необхідно спрямовувати у напрямку державної програми та стратегії. Екологічна політика, розвиток сільського господарства та територій мають стояти у пріоритеті під час формування державної аграрної політики.

Лише шляхом взаємної співпраці аграрних холдингів та органів місцевої влади у розробленні законодавчих актів, застосовуючи економічні механізми відповідальності холдингів за розвиток території та надання державної підтримки іншим правовим формам можливо раціонально використати аграрний потенціал держави задовольняючи потреби суспільства

Ми погоджуємося із думкою Крисального О.В. який підкреслював, що «тільки держава, і ніхто інший атрибут суспільного життя нації, може забезпечити економічну свободу всім суб'єктам господарювання, створити механізм надійного захисту населення від впливу стихії ринку. Тільки держава, як система влади, може здійснити відповідні політичні, економічні та соціальні реформи» [5, с. 9].

Список використаних джерел:

1. Коуз Р. Природа фірми: Походження, еволюція і розвиток / За ред. О. Е. Вільямсона, С. Дж. Вінтера: Пер. з англ. А. В. Куликова – К.: А.С.К., 2002. – 336 с.
2. Дудар Т. Г., Галушак В. В. Оцінка потенціалу і ринкових позицій аграрних холдингів. – Міжнародний науково-виробничий журнал. Економіка АПК, 2011, № 2, с. 85.
3. [Електронний ресурс] // Держкомзем. – Режим доступу: http://www.dkzr.gov.ua/terra|control|uk|publish|article?art_id=10768&cat_=36903
4. Данкевич А. Є. Організаційно-економічні засади розвитку агрохолдингів / А. Є. Данкевич // Економіка АПК. – 2012. – № 1. – С. 139-147.
5. Крисальний О. В. Формування системи державної підтримки розвитку агропромислового виробництва в Україні // Економіка АПК. – 1998. – № 7. – С. 9.

Опар Н.В.

аспірант,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ З ВИКОРИСТАННЯМ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

У добу європейської інтеграції та прагнення країн вступити в Європейський Союз (ЄС), потрібно замислитися над місцем і роллю освіти та, передусім, вищої школи в межах європейського простору. Діяльність ЄС у галузі освіти нерозривно пов'язана з роботою, яка проводиться в інших політичних, економічних та громадських організаціях, що займаються проблемами освіти в Європі і в світі. Держави-члени ЄС, які часто є учасниками-засновниками міжнародних організацій, беруть активну участь у вивченні освітніх процесів, а також у конкретних заходах, що мають на меті запровадження змін у системі освіти в усьому світі.

Велике значення для України має досвід країн ЄС з проблем управління. Порівнявши та проаналізувавши управлінські аспекти освітніх систем кількох Європейських країн, а саме Великобританії, Франції та Німеччини, видно чітку